

**Vraag nr. 114**  
**van 7 januari 1999**  
**van de heer LEO CANNAERTS**

*Ambachtelijke zones in kleine gemeenten – Aanbod*

De ervaring wijst uit dat heel wat bedrijven die zich kandidaat stellen om te worden opgenomen in een sectoraal bijzonder plan van aanleg (BPA) zonevreemde bedrijven, niet in hun opzet slagen en verplicht worden om naar een andere vestiging uit te kijken.

Vooraf voor de kleine ondernemingen, die vrij sterk zijn verbonden met de plaatselijke samenleving, is er op dat ogenblik een immens probleem, vermits het aanbod aan kleinere industriegronden voor ambachtelijke doeleinden zo goed als nihil is.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voorziet in de mogelijkheid voor kleinere gemeenten die niet als economisch knooppunt zijn erkend, om dergelijke zones aan te leggen, beperkt tot 5 hectare per woonkern.

De druk die op de zonevreemde ondernemingen wordt gezet om te herlokalisieren, is evenwel dermate groot dat zij onmogelijk kunnen wachten op de uitvoeringsplannen die de gemeentebesturen zullen opmaken ter invulling van het Ruimtelijk Structuurplan.

Welk instrumentarium kan de minister vice-president de gemeentebesturen aanreiken die de intentie hebben om op korte termijn deze problematiek te verhelpen?

**Antwoord**

In eerste instantie moet worden gewezen op een belangrijk gegeven opgenomen binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Een van de ontwikkelingsperspectieven binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, zowel in het buitengebied als in het stedelijk gebied, is **het versterken van de multifunctionaliteit en de verweving van functies**.

Dit betekent concreet dat het niet de bedoeling kan zijn dat alle economische bedrijvigheid uit de stedelijke gebieden en de landelijke kernen dient te worden verdreven, om te worden geherlokaliseerd op regionale of lokale bedrijventerreinen. Alleen wanneer de uitoefening van sommige activiteiten wegens hinder, schaal, ... niet aanvaardbaar is, moeten zij zich elders vestigen. Verweving moet de regel zijn, scheiding de uitzondering.

Verder kan worden gewezen op de **ruimtebalans** opgemaakt in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (blz. 443), waaruit blijkt dat er in de vastgestelde plannen van aanleg nog een beschikbaar aanbod is aan bedrijventerreinen.

Voor de planningstermijn van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (tot 2007) wordt de berekende vraag beleidsmatig vastgesteld op 10.000 ha, waarvan 4.000 ha als reservegebieden worden aangeduid. In feite werd deze ruimtebalans opgemaakt op basis van drie groeiscenario's, die uiteindelijk hebben geleid tot een te realiseren pakket (in ha) bedrijventerreinen die de ruimtelijke vraag voor de planperiode van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen overschrijdt. Dit pakket vormt de basis voor beoordeling van de lagere ruimtelijke structuurplannen en van de plannen van aanleg voor de planperiode van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De verdere differentiatie en toewijzing van dit pakket naar de provincies en gemeenten is gebaseerd op inhoudelijke ruimtelijke beleidsopties die uitvoerig werden omschreven binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bevat een aantal aanknopingspunten omtrent de versterking van de multifunctionaliteit (blz. 360), omtrent de differentiatie van bebouwingsmogelijkheden in de agrarische structuur (blz. 394) en omtrent de ontwikkelings- en uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven buiten de bedrijventerreinen (blz. 453).

Ten derde moet worden gewezen op de bestaande mogelijkheden zoals omschreven in **artikel 43 van de gecoördineerde stedenbouwwet**. Dit artikel, en inzonderheid § 2, § 6 - § 9, omschrijft de randvoorwaarden waarbinnen het vergunningenbeleid situaties van zonevreemdheid kan aanpakken. In de omzendbrief RO 94/01 wordt uitvoerig ingegaan op deze mogelijkheden van artikel 43 (het vroegere artikel 79).

Problemen die volgens deze regelgeving niet kunnen worden opgelost, kunnen leiden tot opname binnen de hierna besproken instrumenten. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de randvoorwaarden van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Vooreerst dient te worden gesteld dat er in het kader van de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen reeds een aantal recente **herzieningen van gewestplannen** werd doorgevoerd. Het betreft hier voornamelijk wijzigingen in de stedelijke gebieden of economische knooppunten die betrekking hebben op het bijkomend voorzien in bedrijventerreinen die het lokale niveau overstijgen (groter dan 5 ha). De wijzigingen van het ge-

westplan kunnen een oplossing betekenen voor bepaalde probleemsituaties van regionaal niveau.

Voor de problemen op lokaal niveau worden gemeenten aangezet om binnen een globaal gemeentelijk kader oplossingen te zoeken. Vanwege de **verantwoordelijkheid van de gemeente** inzake verlening en/of advisering van de milieuvergunning, de kennis en inschatting van de plaatselijke toestand en met name de bepaling van de draagkracht van de ruimte, komt het de gemeente toe om ontwikkelingsperspectieven te formuleren voor de bestaande bedrijven en economische activiteiten (ook agrarische bedrijven) buiten de bedrijventerreinen. De principes die vooropstaan bij de beoordeling van de ontwikkelings- en uitbreidingsmogelijkheden van bestaande bedrijven buiten de bedrijventerreinen worden omschreven in hoofdstuk III.3., punt 3.2.6. van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Hiervan uitgaande wordt de gemeenten **een aantal instrumenten** aangeboden om de problematiek aan te pakken.

Vooreerst kunnen lokale problemen worden aangepakt via de opmaak van een **afwijkings-BPA**, dat afwijkt van de bepalingen van het gewestplan. In de omzendbrief RO 93/01 werden reeds de criteria aangegeven waarbinnen een afwijking verantwoord is.

Een tweede middel toegespitst op de problematiek van zonevreemdheid, is de uitwerking van een **BPA zonevreemde bedrijven** of zogenaamd **sectoraal BPA**. De werkwijze bij dit instrument wordt omschreven in de omzendbrief RO 97/01. Het spreekt voor zich dat elk BPA tot op heden wordt getoetst aan de hogere plannen van aanleg en de hogere structuurplannen. Dit betekent dat deze BPA's een globale gemeentelijke beleidsvisie moeten bevatten die wordt getoetst aan de principes en bepalingen van de hogere plannen, ook wat het vooropgestelde pakket te realiseren bedrijventerreinen betreft.

Hierbij aansluitend kan worden gesteld dat de Vlaamse regering bij besluit van 7 juli 1998 heeft beslist het sectoraal BPA als hoofdinstrument te gebruiken voor de zonevreemde uitbreidingen van ambachtelijke, industriële, agrarisch toeleverende of agrarisch verwerkende bedrijven. Er werd tevens beslist om de werkwijze en de procedure voor de opmaak en behandeling van het sectoraal BPA te optimaliseren door vooroverleg, afgesproken termijnen en ingebouwde kwaliteit.

Afgezien van de huidige mogelijkheden die ge-

meenten heden reeds hebben (omzendbrief RO 93/01), wordt hiermee expliciet tegemoetgekomen aan de noden van zonevreemde bedrijven. Het zijn echter de gemeenten die het initiatief dienen te nemen om lokale situaties van zonevreemdheid op te vangen.

Afgezien van vermelde instrumenten biedt uiteraard ook de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan een oplossing voor zonevreemde bedrijven. Gemeenten kunnen in uitvoering van de bepalingen van hun **gemeentelijk ruimtelijk structuurplan** (met hierin een samenhangende visie op de lokale economie) uitvoeringsplannen goedkeuren die bijvoorbeeld de ontwikkeling van een lokaal bedrijventerrein mogelijk maken, of oplossingen bieden voor bedrijven die willen uitbreiden tot buiten het bedrijventerrein.

Gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen hebben een wettelijke basis sinds de goedkeuring van het Planningsdecreet van 24 juli 1996. Voor de gemeenten die reeds bezig waren met de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, werden overgangsbepalingen opgenomen in het decreet. Voor de toelichting bij de opmaak van gemeentelijk ruimtelijke structuurplannen wordt verwezen naar de omzendbrief RO 97/02 en naar de uitvoering brochure "Structuurplanning : een handleiding voor gemeenten", een uitgave uit 1994 van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Tot slot dient nog melding te worden gemaakt van de mogelijkheden binnen het artikel 163 van het **ontwerp van nieuw decreet op de ruimtelijke ordening**. In dit artikel wordt in een aantal overgangsbepalingen voorzien voor gemeenten die nog niet beschikken over een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Onder meer worden hier de mogelijkheden van het vroegere artikel 43 met betrekking tot de uitbreidingen om milieutechnische redenen in de gecoördineerde stedenbouwwet uitgebreid tot voorwaarden vanuit andere sectorale wetgevingen, zoals volksgezondheid, arbeidsinspectie en dergelijke.